

Sygn. akt : II AKa 397/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Małgorzata Niementowska
Sędziowie	SSA Piotr Pośpiech (spr.) SSA Iwona Hyla
Protokolant	Oktawian Mikołajczyk

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Tomasza Janeczka

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. sprawy

K. C., s. E. i L., ur. (...) w B.,

oskarżonego z art. 271 § 1 i 3 kk i art. 273 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i inne; na skutek apelacji prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 2 lipca 2013 r., sygn. akt XXI K 32/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Sygn. akt II AKa 397/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 2 lipca 2013 r. (sygn. akt XXI K 32/12) uniewinnił K. C. od zarzutu, że w okresie od 14 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu z J. S.–właścicielem Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...)J. S.z/s w S., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako właściciel Firmy Handlowej (...)K. C.z/s w B., będąc z tego tytułu uprawnionym do przyjmowania faktur VAT i innych dokumentów, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekazał J. S.dane niezbędne do wystawienia faktur VAT oraz przyjął do dokumentacji księgowej swej firmy poświadczające nieprawdę faktury VAT, z których wynikało, że Firma Handlowa (...)zakupiła w PHU (...)olej napędowy o łącznej wartości 1.591.815,74 zł. podczas, gdy w rzeczywistości takie transakcje nie miały miejsca i tak przyjął następujące faktury:

- faktura VAT nr (...)z dnia 14.10.2005 r. na kwotę 105.492,18 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 17.10.2005 r. na kwotę 110.166 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 26.10.2005 r. na kwotę 34.526,00 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 26.10.2005 r. na kwotę 17.263 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 2.11.2005 r. na kwotę 58.779,60 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 4.11.2005 r. na kwotę 38.188,44 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 9.11.2005 r. na kwotę 20.642,40 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 4.11.2005 r. na kwotę 63.244,80 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 16.11.2005 r. na kwotę 86.315 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 21.11.2005 r. na kwotę 63.025,20 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...) K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 30.11.2005 r. na kwotę 29.865,60 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 2.12.2005 r. na kwotę 33.184 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 6.12.2005 r. na kwotę 51.704,82 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 8.12.2005 r. na kwotę 20.276,40 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 13.12.2005 r. na kwotę 20.422,80 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 14.12.2005 r. na kwotę 16.836 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 21.12.2005 r. na kwotę 16.592 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 6.01.2006 r. na kwotę 16.470 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 12.01.2006 r. na kwotę 22.972,60 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,
- faktura VAT nr (...)z dnia 1.02.2006 r. na kwotę 16.714 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 7.02.2006 r. na kwotę 33.428 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 9.02.2006 r. na kwotę 16.592 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 13.02.2006 r. na kwotę 16.531 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 24.02.2006 r. na kwotę 99.186 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 28.02.2006 r. na kwotę 102.749,01 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 1.03.2006 r. na kwotę 95.088,63 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 6.03.2006 r. na kwotę 101.016 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 8.03.2006 r. na kwotę 95.306,40 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 8.03.2006 r. na kwotę 64.672 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C. z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 20.03.2006 r. na kwotę 34.404 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 28.03.2006 r. na kwotę 51.606 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

- faktura VAT nr (...)z dnia 31.03.2006 r. na kwotę 38.555,66 zł. wystawiona przez PHU (...)J. S.z/s w S., z której wynikało, że Firma Handlowa (...)K. C.z/s w B.zakupiła olej napędowy,

tj. o czyn z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Jednocześnie tym samym wyrokiem uniewinnił oskarżonego od zarzutu, że w okresie od 14 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu z J. S.– właścicielem Przedsiębiorstwa Handlowo-Uslugowego (...)J. S.z/s w S., w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru udaremnienia lub znacznego utrudnienia stwierdzenia pochodzenia z przestępstwa lub miejsca umieszczenia, wykrycia, zajęcia albo orzeczenia o przypadku środków płatniczych pochodzących z przestępstw, w tym przestępstw poświadczania nieprawdy w dokumentach, jako właściciel Firmy Handlowej (...)K. C.z/s w B., dla stworzenia pozorów zaistnienia transakcji handlowych, poprzez przelewy bankowe i wpłaty gotówkowe na podstawie dowodów KP przekazał na konta Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...)J. S.z/s w S.w (...)Banku (...). o nr (...), w Banku (...) S.A.o nr (...)oraz w Banku (...)o nr (...)pieniądze w łącznej wartości 1.591.815,74 zł. pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynów zabronionych polegających na wprowadzeniu do obrotu gospodarczego nieustalonego produktu ropopochodnego oraz poświadczających nieprawdę faktur VAT, a konkretnie:

- w okresie od 28 października 2005 r. do 20 marca 2006 r. dokonał piętnastu wpłat gotówkowych na podstawie dowodów KP na rzecz PHU (...) w łącznej kwocie 250.532,88 zł.

- w okresie od 14 października 2005 r. do 31 marca 2006 r. przekazał z rachunku bankowego (...) w (...) Banku (...) o nr (...) na konto PHU (...) J. S. w (...) Banku (...) o nr (...) dwadzieścia pięć przelewów w łącznej kwocie 1.021.782,86 zł.

- w okresie od 23 lutego do 22 marca 2006 r. przekazał z rachunku bankowego (...) w Banku (...) S.A. o nr (...) na konto PHU (...) J. S. w Banku (...) S.A. o nr (...) siedem przelewów w łącznej kwocie 286.500 zł.

- w dniu 20 marca 2006 r. przekazał z rachunku bankowego (...) w Banku (...) o nr (...) na konto PHU (...) J. S. w Banku (...) o nr (...) jeden przelew w kwocie 33.000 zł. jako zapłatę za transakcje, które faktycznie nie miały miejsca, a zbywcą nie było PHU (...) tym samym podejmując czynności zmierzające do udaremnienia lub znacznego utrudnienia stwierdzenia pochodzenia z przestępstw lub miejsc umieszczenia, wykrycia, zajęcia albo orzeczenia o przepadku środków płatniczych w kwocie 1.591.815,74 zł. stanowiącej sumę przelewów i wpłat gotówkowych – rzekomych płatności za zakupiony przez (...) K. C. z PHU (...) olej napędowy

tj. o czyn z art. 299§ 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami postępowania Sąd obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył Prokurator Okręgowy w Bielsku – Białej, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego.

Zarzucał wyrokowi obrazę art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., polegającą na uznaniu za wiarygodne zeznań świadków J. S., G. C. i M. J., pozostających w sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego, którym Sąd w tym zakresie nie przyznał waloru wiarygodności, przy równoczesnym uniewinnieniu K. C. od popełnienia zarzucanych mu czynów, co w konsekwencji doprowadziło do wewnętrznej sprzeczności treści pisemnego uzasadnienia. Ponadto zarzucał błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wyroku orzeczenia, przyjętych za podstawę uniewinnienia K. C. od popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, polegający na wysnuciu przez Sąd z prawidłowo ustalonych okoliczności błędnego wniosku, że dowody zebrane w sprawie nie są wystarczające do uznania za udowodniony fakt wypełnienia przez oskarżonego znamion występku z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. oraz art. 299 § 1 i 5 k.k., podczas gdy analiza przedmiotowych dowodów, we wzajemnym powiązaniu wskazuje na wypełnienie przez oskarżonego ustawowych znamion cytowanych przepisów.

Stawiając te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Środek odwoławczy wniesiony przez oskarżyciela publicznego zasługiwał na uwzględnienie. Słuszność podniesionych w nim zarzutów musiała doprowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że trafny okazał się być zarzut dotyczący obrazę art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. Prawdą jest, że uzasadnienie wyroku jest czynnością wtórną do rozpoznania sprawy, gdyż czynność tę przeprowadza się już po jej zakończeniu. Ponadto uzasadnienie stanowi dokument o charakterze sprawozdawczym, zawierającym przedstawienie wyników narady, z dokładnym wskazaniem, co Sąd uznał za udowodnione i jak ocenił dowody jeśli chodzi o podstawę faktyczną wyroku oraz wyjaśnieniem podstawy prawnej zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia. Z tego też względu nawet stwierdzone niedomogi uzasadnienia, nie mogą z zasady stanowić podstawy do przyjęcia, iż uchybienie art. 424 § 1 k.p.k. miało realny wpływ na treść wyroku i musi prowadzić do jego zmiany bądź uchylenia. Jednakże wspomniane konsekwencje procesowe są możliwe jeśli istnieją między wyrokiem, a uzasadnieniem sprzeczności, bądź uzasadnienie zostało sporządzone z tak daleko idącym rażącym naruszeniem wymogu jego sporządzenia, że uniemożliwiona jest całkowicie kontrola rozumowania Sądu. Taka sytuacja miała właśnie miejsce w niniejszej sprawie. Ma bowiem rację prokurator wywodząc, że pisemne motywy zaskarżonego wyroku zawierają

istotne sprzeczności, uniemożliwiające zrozumienia przyczyny, która zdecydowała o uniewinnieniu oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Z treści aktu oskarżenia wynikało, że wspomniane przestępstwo miało zostać popełnione przez K. C. wspólnie i w porozumieniu z J. S.. Rola oskarżonego w poświadczaniu nieprawdy w fakturach VAT, wystawianych przez właściciela firmy PHU (...) J. S., miała polegać na dostarczaniu mu danych niezbędnych do jej sporządzenia. Następnie K. C. takimi fakturami, zawierającymi nieprawdziwe informacje o rzekomych transakcjach handlowych, miał się posłużyć, przyjmując je do dokumentacji księgowej swojej firmy.

Dowodami, które w przekonaniu oskarżyciela potwierdzały prawdziwość tego zarzutu były m.in. składane w toku śledztwa zeznania J. S., G. C. i M. J.. Pomimo tego, że wspomniani świadkowie nie zmienili swoich zeznań na rozprawie, a Sąd pierwszej instancji uznał je za wiarygodne, oskarżony został zwolniony od odpowiedzialności za popełnienia zarzucanego mu występku. Stało się tak, gdyż zdaniem Sądu „zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z J. S.. Zarówno z zeznań M. J. i J. S. wynika, że dane firmy (...) w celu wystawienia faktur przez firmę (...) – (...) na rzecz firmy oskarżonego zostały przekazane J. S. przez M. J. bądź D. S....”

Bez wątplenia faktury wymienione w akcie oskarżenia zostały faktycznie sporządzone na komputerze przez współpracownicę J. S. G. C. potwierdzała, że czyniła to na polecenie właściciela firmy PHU (...), który później osobiście się na nich podpisywał. Dane (...) potrzebne do sporządzenia tych dokumentów uzyskano od M. J. albo od „D. z firmy (...)”. Nie oznacza to jednak, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał przyjąć, aby żadnego udziału w wystawianiu tych dokumentów nie miał K. C.. Z zeznań m.in. J. S. wynika bowiem, że faktury były w większości sporządzane na zlecenie oskarżonego, który w tej sprawie do niego wielokrotnie dzwonił. Za każdym razem zlecał właścicielowi PHU (...), aby wystawiał faktury świadczące o rzekomej sprzedaży oleju napędowego (...) w zamian za stosowne wynagrodzenie. Proceder wystawiania fikcyjnych faktur wynikał z potrzeby oskarżonego dokumentowania (legalizowania) zakupu paliwa pochodzącego w rzeczywistości z nielegalnego źródła. Zasadne jest w związku z tym założenie, że dzwoniąc każdorazowo do J. S. musiał podać mu informacje dotyczące treści faktur np. co do ilości paliwa, które miało być tam wykazane.

Tymczasem istotą współsprawstwa z art. 18 § k.k. nie jest to, aby każdy ze sprawców ze sobą współdziałających wypełnił wszystkie znamiona przypisanego im przestępstwa, lecz to, aby współsprawcy dokonali go wspólnie - tj. aby wspólnie wyczerpali dyspozycję danego przepisu. Powyższa konstrukcja nie wyklucza i takich sytuacji, w których dana osoba żadnego ze znamion czasownikowych nie wypełnia, lecz jej działania stanowią jeden z niezbędnych elementów wspólnego działania i są związane w podziałem ról. W omawianej sytuacji można przyjmować, że K. C. przynajmniej w sposób dorozumiany zawarł porozumienie z J. S. co do wspólnego wystawiania dokumentów poświadczających nieprawdę. Jakkolwiek faktury faktycznie sporządzał poprzez swoją współpracownicę właściciel firmy (...) to jednak od oskarżonego wyszedł niezbędny impuls do ich sporządzenia. Jakkolwiek K. C. osobiście nie sporządzał faktur to podawał dane niezbędne do ich wystawienia. Zaznaczyć należy, że nie musiały to być dane dotyczące jego firmy, aby musiało zaistnieć przestępstwo zarzucone aktem oskarżenia. Takie zachowania wypełniało znamiona współsprawstwa, gdyż stanowiło czynność mającą istotny wkład w realizację czynu zabronionego, a więc taką, która hipotetycznie pozwala przyjąć, że przez odstąpienie współdziałającego, czyn w ogóle nie zostałby popełniony. „W ujęciu kodeksowym, współsprawstwo to tego rodzaju zaangażowanie w popełnienie przestępstwa, które od strony podmiotowej cechuje się świadomością współdziałania w realizacji znamion przestępstwa (wspólnie i w porozumieniu), a od strony przedmiotowej odgrywaniem przez każdą ze współdziałających osób istotnej roli w jego wykonaniu (wykonuje czyn zabroniony)”. (wyrok S.A. w Katowicach z dnia 24 maja 2013 r. sygn II AKa 563/12 publ. Biul. SA Ka 2013/3/6).

Zatem przynajmniej zeznania J. S., które zresztą uznane zostały za wiarygodne, przeczą wnioskowi Sądu o braku dowodów co do działania oskarżonego wspólnie i w porozumieniu przy popełnianiu przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k. Tym samym twierdzenia Sądu, że zgromadzony materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia takiego wniosku są niezrozumiałe i czynią zasadnym zarzut naruszenia art. 424 § 1 pkt 1 k.k.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę Sądowi, że nie dostrzegając możliwości zakwalifikowania zachowania oskarżonego jako współsprawstwa do przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k. powinien był przynajmniej rozważyć możliwość przypisania mu tego czynu zabronionego w postaci zjawiskowej, a mianowicie podżegania lub pomocnictwa do przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k.

Podobnie rzecz się ma z zapatrywaniem, że zachowanie oskarżonego nie wyczerpało znamion przestępstwa z art. 273 k.k. Także i w tym przypadku Sąd przyjął, że brak jest materiału dowodowego pozwalającego uznać, aby oskarżony użył wspomnianych dokumentów. W jego przekonaniu użyciem dokumentu może polegać na przedstawieniu go jakiemuś organowi, a nawet osobie prywatnej, jeżeli wobec niej ma wywołać pewien skutek mający znaczenie prawne. Tymczasem w niniejszej sprawie brak było dowodów pozwalających twierdzić, że taka sytuacja nastąpiła.

Twierdzenie o braku dowodów na użycie fikcyjnych faktur przez oskarżonego stoi w oczywistej sprzeczności z własnymi ustaleniami Sądu o tym, iż dokumenty wystawione przez J. S. przyjął on do dokumentacji księgowej swojej firmy. Powyższe ustalenie już w samo sobie może świadczyć o tym, że znamiona przedmiotowe występkę z art. 273 k.k. zostały jednak wyczerpane. „Pojęcie używania sprowadza się bowiem do wykorzystywania funkcji, jakie może pełnić określony dokument. Użyciem dokumentu będzie przedstawienie go osobie uprawnionej do kontroli (tak jak przyjmuje to Sąd Okręgowy), ale także wprowadzenie do rejestru, dokonanie na jego podstawie określonej operacji księgowej. (Autorzy: Zoll A. (red.), Barczak-Oplustil A., Bogdan G., Cwiakalski Z., Dąbrowska-Kardas M., Kardas P., Majewski J., Raglewski J., Rodzynkiewicz M., Szewczyk M., Wróbel W. Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 270 k.k.) Jeżeli zatem oskarżony przyjął do swojej dokumentacji księgowej tzn. zaewidencjonował faktury w swojej ewidencji księgowej lub na ich podstawie sporządził deklarację podatkową np. VAT 7 rozliczając się na tej podstawie z podatku od towarów i usług lub podatku dochodowego to niewątpliwie zrealizował znamię w postaci „użycia dokumentu” z art. 273 k.k. Faktura jest bowiem podstawowym dokumentem księgowym, którego zasadniczą funkcją jest udokumentowanie transakcji i umożliwienie poprawnego ujęcia jej w księgach zarówno wystawcy, jak i odbiorcy faktury. W myśl przepisów ustawy o księgowości jest ona dowodem księgowym, czyli dokumentem będącym podstawą dokonywania zapisów w księgach rachunkowych. Jeżeli zatem K. C. rozliczał się z urzędem skarbowym uwidaczniając faktury z aktu oskarżenia w odpowiednich księgach podatkowych lub ujmując je w deklaracjach podatkowych to niewątpliwie wykorzystał ich funkcję, a tym samym dokonał ich użycia. Bez znaczenia pozostaje w tej sytuacji okoliczność na jaką powoływał się Sąd pierwszej instancji, że brak jest dowodów na to, aby przedstawiał faktury jakiemuś organowi lub osobie fizycznej.

Nie miał racji też racji Sąd Okręgowy twierdząc, że opis czynu zarzucanego w akcie oskarżenia nie zawierał znamion przestępstwa z art. 273 k.k. Opis zachowania sprawcy czynu zabronionego zamieszczony czy to w akcie oskarżenia, czy to w wyroku, musi oczywiście odpowiadać pełnemu zespołowi znamion określonych w przepisie ustawy karnej. Nie oznacza to wszelako, że jedyną formą realizacji tego wymagania jest wierne przytoczenie słów ustawodawcy. Dopuszczalne jest natomiast zarówno posłużenie się sformułowaniami równoważnymi językowo, jak i takie zwerbalizowane przedstawienie działania oskarżonego, które w sposób nie pozostawiający wątpliwości odpowiada treści poszczególnych znamion przypisanego mu przestępstwa albo w drodze nieodpartego logicznego wnioskowania świadczy o wyczerpaniu konkretnego elementu składającego się na ustawowy obraz określonego czynu zabronionego. Dlatego też w przekonaniu Sądu odwoławczego użycie słów „przyjął do dokumentacji księgowej swojej firmy”, w świetle wyżej przeprowadzonych rozważań, odpowiada znaczeniu „używa dokumentu” z art. 273 k.k.

Powyższe rozważania świadczą także o tym, że poczynione w omawianym wyżej zakresie przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne były błędne. Wnioski wyciągnięte na podstawie oceny zgromadzonego materiału dowodowego nie odpowiadały prawidłowości logicznego rozumowania, a błąd ten mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, co czyni zasadnym również drugi zarzut z apelacji, a dotyczący zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Niejako dla przypomnienia należy jeszcze zwrócić uwagę, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa niewątpliwie wystawianie fikcyjnych faktur stanowić może przestępstwo powszechne z art. 271 § 1 k.k., jak również przestępstwo karnoskarbowe z art. 62 § 2 k.k.s. Wzajemna relacja pomiędzy art. 271 § 1 k.k. i art. 62 § 2 k.k.s., została ostatecznie określona w uchwale 7 sędziów SN z dnia 24.01.2014 r. (sygn. I KZP 19/13 publ. OSNKW 2013/2/13). Zgodnie z

przyjętym tam stanowiskiem, reguły wyłączania wielości ocen mają zastosowanie jedynie w wypadku zbiegu przepisów ustawy, natomiast nie stosuje się ich w razie idealnego zbiegu czynów zabronionych, o którym mowa w art. 8 § 1 k.k.s. W ten sposób wykluczono możliwość, aby przepis Kodeksu karnego skarbowego mógł wyprzeć na zasadzie specjalności lub konsumpcji przepis kodeksu karnego. Zastosowanie tej uchwały w niniejszej sprawie powoduje, że art. 62 § 2 k.k.s. nie mógł w myśl reguły *lex specialis derogat lex generali* wyprzeć przepis z art. 271 § 1 k.k. W takiej sytuacji ocena zachowania K. C. może być w tej sytuacji dokonana odrębnie na gruncie przepisów kodeksu karnego oraz kodeksu karnego skarbowego.

Sąd Apelacyjny uchylił także wyrok w zakresie uniewinniającym oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k., uznając tym samym słuszność zarzutu podniesionego w tym zakresie przez prokuratora. W kontekście uchwały 7 sędziów SN z dnia 18 grudnia 2013 r. sygn. I KZP 19/13 publ. Biul. SN 2013/12/22 (mającej moc zasady prawnej) należało uznać, że Sąd Okręgowy nie ma racji twierdząc, iż o konieczności uniewinnienia z art. 299 § 1 i 5 k.k. przesądza sam w sobie fakt, iż mające być przedmiotem tego czynu wartości majątkowe zostały uzyskane bezpośrednio wskutek czynu zabronionego. Podjęta już po dacie zaskarżonego wyroku uchwała SN rozstrzyga istniejące w orzecznictwie wątpliwości, że „przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. są wymienione w tym przepisie „środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości” pochodzące bezpośrednio lub pośrednio z popełnienia czynu zabronionego”.

Przepis art. 299 § 1 k.k. wymaga zatem jedynie tego, aby wartości majątkowe pochodziły z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Bezspornie czynem takim może być również, teoretycznie rzecz biorąc, zarzucone oskarżonemu odrębnie tak zwane przestępstwo z art. 271 § 1 k.k. i inne, oczywiście po wcześniejszym uznaniu winy oskarżonego w tym zakresie. Nie jest przy tym istotne, czy dane wartości majątkowe pochodzą bezpośrednio, czy tylko pośrednio z owego „pierwotnego” czynu zabronionego.

Niejako na marginesie tej części rozważań należy przyznać rację Sądowi pierwszej instancji, który uznał, że samo dokonywanie przelewów i wpłat gotówkowych nie przesądza jeszcze o zaistnieniu przestępstwa „prania brudnych pieniędzy”. Z takim występkami będziemy mieli do czynienia jedynie wówczas, gdy sprawca będzie realizował znamiona przedmiotowe czynu z art. 299 § 1 i 5 k.k. działając z zamiarem umyślnym. Z tym, że nie jest wymagane w tym przypadku działanie w celu wprowadzenia „brudnych pieniędzy” do legalnego obrotu tzn. z zamiarem kierunkowym. Odpowiedzialności karnej za takie przestępstwo podlega również sprawca, który ukrywa pieniądze lub je przyjmuje także w innym celu, a więc działa nawet z zamiarem ewentualnym.

Z powodu zaistniałych uchybień Sąd rozpoznający sprawę ponownie będzie zmuszony przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, a następnie dokonać prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie dokonać oceny zachowania K. C. pod kątem realizacji wszystkich znamion występkę z art. 271 § 1 i 3 k.k., art. 273 k.k. oraz art. 299 § 1 i 5 k.k., mając na uwadze zaprezentowane w uzasadnieniu Sądu odwoławczego stanowisko.